

Yusif Binnət oğlu ƏHMƏDOV i.f.d. dos.**Telnaz Saleh qızı XUDİYEVA**

Azərbaycan Texnologiya Universitetinin magistrantı

E-mail: telnaznuriyeva796@gmail.com

İDARƏETMƏ UÇOTU VƏ ONUN TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ

Xülasə

Məqalədə idarəetmə uçotundan bəhs olunur. Müasir dövrdə idarəetmə uçotu Azərbaycanda kənd təsərrüfatı və sənaye ilə yanaşı bəzi texnoloji sahələrdə də öz əksini tapır. İdarəetmə uçotunun tən-zimlənməsi rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilir. Orda çalışan struktur bölmə işçiləri də idarə olunan rəhbərliyə tabedirlər. Verilən qərarlar idarəetmə uçotunda rəhbərlikdən onun alt struktur işçilərinə həvalə olunur. Daxili istifadəçilər idarəetmə uçotunun məlumatlarından strategiya hazırlamaq, işləri planlaşdırmaq, qərarları qəbul etmək və resursların istifadəsinin optimallaşdırılması məqsədi ilə isti-fadə edirlər. Beləliklə, idarəetmə uçotu maya dəyərinin kalkulyasiyası, daxili prosedurlarla bağlı qərarların verilməsi, büdcə və digər proqnozlaşdırılmış hesabatların təqdim edilməsinə kömək edir.

Açar sözlər. Maliyyə uçotu, mühasibat uçotu, proqnozlaşdırma, xüsusi kapital, təhlil, hesabat.

JEL: F43

Giriş

İdarəetmə uçotunun istehsalat-kommersiya fəaliyyətinin planlaşdırılması və nəzarətin aparılması üçün menecerə lazım olan informasiya-nın hazırlanması prosesini özündə birləşdirir

İdarəetmə uçotu hər hansı bir obyektin idarə olunması üçün lazım olan məlumatların eyniləş-dirilməsi, ölçülməsi, yığılması, sistemləşdi-rilməsi, təhlili, ayrılması, izahı və ötürülməsi deməkdir. İdarəetmə uçotunun sinonimi daxili uçotdur.

İdarəetmə uçotu istehsalat uçotuna əsaslanaraq müxtəlif idarəetmə qərarları (operativ, tak-tiki və strateji) qəbul etmək üçün informasiya bazarları hazırlayır. O, operativ və taktiki qərar-ların qəbul edilməsində müəssisə rəhbərlərini zəruri informasiyalarla tam təmin edir. Strateji qərar qəbul etmək üçün isə uçot məlumatları ilə yanaşı xüsusi tədqiqat nəticəsində əldə edilən məlumatlardan da istifadə etmək zəruridir.

Beləliklə, idarəetmə uçotu müəssisənin daxili idarə olunması sisteminin ayrılmaz hissəsi hesab edilir və istehsalat uçotundan onunla fərqlənir ki, burada əsas diqqət informasiyanın idarəetmə məqsədi üçün istifadə edilməsinə yönəldilir.

İdarəetmə uçotunun məqsədini konkret müəssisədə qəbul edilmiş qərarın təbiətinə tam uyğunlaşdırılmış və idarəetmə vasitəsi kimi isti-fadə edilən hesabat sisteminin təmin edilməsi təşkil edir. Qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün idarəetmə uçotu sistemi planlaşma, uçot,

təhlil, tənzimləmə və s. işlərdə istifadə olunur. Bütün bunlar formalaşdırılan məqsədlərin son nəticəsinin müəyyən edilməsinə yönəldilir.

Əgər maliyyə uçotu müəssisənin istehsalat fəaliyyətinin ümumi nəticəsinin müəyyən olun-masını təmin edirsə, bu ümumi yekun fəaliyyətini ayrı-ayrı bölmələr üzrə göstəricilərə ayırmaq üçün müvafiq məlumatlar tələb olunur ki, bunları da mahiyyət etibarilə idarəetmə uçotu verir.

Mövzunun aktuallığı. Beləliklə, təyinatın-dan və qarşıya qoyulan məqsəddən asılı olaraq idarəetmə uçotu aşağıdakı əsas vəzifələri yerinə yetirir.

Müəssisənin üzərinə götürdüyü bütün isteh-sal funksiyalarının yerinə yetirilməsini təmin edən xərcləri müəyyənləşdirir.

Müəssisə bir sıra tərkib hissələrini (məsələn, anbardakı hazırlıq mərhələsində olan məluma-tın miqdarı) hesablamaq üçün əsas yaradır;

Cari xərc və gəlirləri proqnozlaşdırır (mə-sələn, məlumatın dəyərini və təsərrüfat büdcə-sini əvvəlcəsindən hesablamaq yolu ilə).

Proqnozlaşdırılan və həqiqi məlumatlar ara-sındakı kənarlaşmanı təhlil və təsdiq edir (məsələn, büdcə xərclərinə və onların icrasına nəzarət edir).

Müvafiq satış qiymətilə müqayisə etmək üçün məlumatların (malların) dəyərini hesabla-maqla müəssisənin istehsalat fəaliyyətindən əldə edilən nəticəni təhlil edir [1].

Bu sadalanan vəzifələri üç istiqamətdə qruplaşdırmaq məqsəddə uyğundur.

1. Birinci istiqamət – məlumat və xidmətin dəyərinin hesablanması, həmçinin rentabelliğin təhlili;

2. İkinci istiqamət-müəssisənin məsul bölmələrin yerinə yetirdiyi funksiyalarla əlaqədar maliyyə - təsərrüfat fəaliyyətinə idarəetmə nəzarəti;

3. Üçüncü istiqamət-qərar qəbul etmək.

Maliyyə və İdarəetmə uçotunun müqayisəsini aşağıdakı amillərlə müəyyən etmək olar.

1. Tənzimlənmə dərəcəsi. Maliyyə uçotunun aparılması hər bir müəssisə və təşkilat üçün vacibdir. Eyni zamanda, maliyyə uçotunun aparılması mütləq dövlət tərəfindən tənzimlənilir.

İdarəetmə uçotunun aparılması isə müəssisənin daxili işidir. Heç kimin ixtiyarı yoxdur ki, ayrı-ayrı uçot formalarının tətbiqinə göstəriş versin.

2. İnformasiyanın dəqiqliyi idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsində bəzən təxmini məlumatlardan istifadə edirlər. Maliyyə uçotunda isə yalnız baş vermiş əməliyyatlar nəticəsində dəqiq informasiyalardan istifadə edilir.

3. İnformasiyanın əhatəliyi. Maliyyə hesabatında müəssisənin bütün fəaliyyəti əks etdirilir. İdarəetmə uçotu əsasən informasiya xarakteri daşımaqla yanaşı, həm də ayrı-ayrı struktur bölmələrinin fəaliyyətini əks etdirir.

4. Uçotun məqsədi. Maliyyə uçotunun əsas məqsədi müəssisənin istifadəçiləri üçün maliyyə sənədlərinin tərtib edilməsindən ibarətdir. İdarəetmə uçotu isə əsasən idarəetmə, nəzarət və planlaşdırma ilə əlaqədar informasiyaları ümümləşdirmək üçün istifadə edilir.

5. İnformasiya istifadəçiləri. Maliyyə uçotu informasiyasından istifadə edənlərə, əsasən, müəssisəyə aid olan fiziki və hüquqi şəxslər, kreditör, vergi orqanları, büdcədən kənar fondlar və s. daxildir.

İdarəetmə uçotunun məlumatlarından konkret şəxslər-müəyyən fəaliyyət üçün məsuliyyət daşıyan müxtəlif səviyyəli idarəedicilər istifadə edir. İdarəetmə uçotunun məlumatlarına əsasən məhsulun maya dəyərinin hesablanması, onun təhlili, müəssisənin və onun ayrı-ayrı struktur bölmələrinin fəaliyyətinin uzunmüddətli planlaşdırılması işi həyata keçirilir.

6. Uçotun prinsipi. Maliyyə uçotu ümumi qaydada təsdiq olunmuş mühasibat uçotu standartlarına uyğun olaraq aparılır. Bu qayda imkan verir ki, xarici informasiya məlumatları uçot

məlumatları ilə müqayisə edilsin. İdarəetmə uçotu isə heç bir hüquqi tələblərə və standartlara uyğun olaraq aparılır.

Burada əsas məqsəd odur ki, mühasibatlıq öz işində bu və ya digər məsələlərin həllində lazım olan metodu özü seçsin və tətbiq etsin.

7. Uçotun quruluşu. Maliyyə uçotunda aşağıdakı bazis bərabərliyi mövcuddur:

$Aktiv = Öhdəliklər + Xüsusi kapital$

İdarəetmə uçotunda göstərilən qayda yoxdur. Onun quruluşu üç obiyətdə müəyyən edilir: gəlir, məsrəf və aktiv. İdarəetmə uçotu istənilən anda bu anlayışlara müraciət edilə bilər.

8. Vaxta münasibətinə görə. Maliyyə hesabatında müəyyən hesabat dövrü ərzində baş vermiş əməliyyatlar və faktların nəticələri haqqında informasiya əks etdirilir. Həmin məlumatları idarəetmə uçotu özünün planlaşdırma və proqnozlaşdırma sistemində istifadə edir. İdarəetmə uçotunda gələcəkdə baş verəcək informasiyalar əhatə edilir. İdarəetmə uçotunda gələcək dövr qiymətlərinə daha çox diqqət edilir.

9. İnformasiyanın təqdim olunma forması. Maliyyə uçotunda təsərrüfat əməliyyatları pul formasında göstərilir. Baş kitabda olan bütün hesablarda üzrə qalıqlardan maliyyə hesabatları tərtib etmək üçün istifadə edilir.

10. İnformasiyanın verilməsinin tezliyi. Kənar istifadəçilər üçün maliyyə uçotunun yekununa görə hesabat formaları vaxtaşırı olaraq aylıq, rüblük və illik tərtib edilir. İdarəetmə uçotunda isə hesabatlar həm vaxtaşırı və həm də, rəhbərliyin tapşırığı ilə sifarişçilər üçün hazırlanır.

11. İnformasiyanın təqdim olunma vaxtı. Maliyyə hesabatlarının təqdim olunma vaxtı reqlamentləşdirilir, idarəetmə uçotu üzrə hesabatların təqdim olunma vaxtı isə müəssisə rəhbəri tərəfindən müəyyən edilir.

12. Uçotun aparılması metodu. Maliyyə uçotunun aparılması zamanı metodun aparılması üsürləri kimi hesablar sistemi və ikitərəfli yazılış, sənədləşmə və inventarizasiyadan istifadə edilir. İdarəetmə uçotunda bu üsullardan istifadə olunur. Lakin, həmişə yox.

13. İnformasiyanın açıqlanması səviyyəsi. Maliyyə uçotunda informasiya kommərasiya sirri xarakterini daşımır, idarəetmə uçotu informasiyası isə kommərasiya sirri xarakterini daşıyır və onun açıqlanması məsləhət bilinmir.

14. Məsuliyyət səviyyəsi. Maliyyə hesabatının tərtibi zamanı bu və ya digər məlumatların saxtalaşdırılması aşkar edilirsə, həmin müəssisə və ya şəxs vergi orqanları tərəfindən cərimə olunur və ya məhkəməyə müraciət edilir. İdarəetmə uçotu daha çox təxmini xarakter daşıyır. Əgər müəssisə rəhbərliyi onun səhv olduğunu aşkar edərsə, həmin hesabatı tərtib edəni müvafiq qaydada cəzalandırır.

Beləliklə, maliyyə və idarəetmə uçotu arasında fərqlər olmasına baxmayaraq metodun elementləri, uçot obyektləri və ilkin informasiyanın vahidliyinə görə onlar ümumi cəhətlərə malikdir.

İdarəetmə Mühasibat uçotu sahəsindəki ən son sahə olmasına baxmayaraq, bir qismi elm, bir qismi də sənət kimi qəbul edilə bilər. Mühasibat məlumatları “Kəmiyyət vermək və ümumiləşdirmək” və Təfsir” sənətidir [2].

Maliyyə və idarəetmə uçotu müəssisənin maliyyə vəziyyəti haqda məlumat almaq və idarəetmə qərarları qəbul etmək üçün lazımdır.

Maliyyə və idarəetmə uçotlarını müqayisə edərkən bir sıra fərqləndirici əlamətləri ayırd etmək olar:

1. Uçot məlumatlarının istifadəçiləri üzrə. Maliyyə uçotu tərəfindən təqdim olunmuş məlumat istifadəçilərə həm daxili, həm xarici ola bilər. Bu zaman idarəetmə uçotunun məlumatı kommersiya sirri olduğu üçün yalnız daxili istifadəçilərə verilir.

2. Mühasibat uçotunun sistem növləri üzrə. Maliyyə uçotu ikili qeydiyyat əsasında aparılır. İdarəetmə uçotu bununla məhdudlaşmır.

3. Uçot obyekti üzrə. Maliyyə uçotunun obyekti bütövlükdə müəssisədir, idarəetmə uçotu isə ayrı-ayrı struktur bölmələri üzrə aparılır.

4. Aparılma mütləqliyi və hüquqi tələbatlar üzrə. Maliyyə uçotunun aparılması mütləqdir, o, qanunvericilikdə ciddi rəqlamentləşdirilmişdir və uçot hesabatı beynəlxalq standartlarına istiqamətlənmişdir. İdarəetmə uçotu ehtiyac olduğu halda müdiriyyətin qərarı əsasında aparılır, bu zaman uçot məlumatı o halda toplanılıb işlənir ki, istifadəsindən gələn fayda və mənfəət onun toplanmasına və işlənməsinə çəkilən xərclərdən üstün olsun.

5. Uçotun prinsipləri və aparılma qaydaları üzrə. Maliyyə uçotu qəbul olunmuş nizamnamə və qaydalara uyğun həyata keçirilir. İdarəetmə uçotu uçotun istənilən qaydası üzrə aparıla bilər. Burada əsas olan məlumatın faydalılığıdır.

6. Məlumatın müvəqqəti nisbəti üzrə. Maliyyə uçotu artıq bitmiş məlumatı əks etdirir, yəni, sanki “bu necə olmuşdur?” sualını verir. İdarəetmə uçotu bitmiş məlumatları əks etdirir, gələcək üçün planlardan ibarət olur və “necə olmalıdır?” sualına cavab verir.

7. Təqdim olunan məlumatın dəqiqliyi üzrə. Məlumat dəqiq və obyektiv olmalıdır, eləcə də, yoxlamaya davam gətirilməlidir. İdarəetmə uçotu məlumat toplanışının cəldliyini tələb edir. Obyektiv məlumatla yanaşı təxmini və təqribi qiymətləndirmədən də istifadə olunur ki, bu da idarəetmə qərarının qəbulu üçün kifayətdir.

8. Tərtibat və məlumat toplanışının dövrlüyü üzrə. Maliyyə uçotu məlumatın daimi toplanmasını və işlənməsini tələb edir (aylıq, rüblük, illik). İdarəetmə uçotu məqsədilə məlumat daimi, həm də ehtiyac yarındıqca toplanıla bilər.

9. Təqdim olunan məlumatın keyfiyyətinə məsuliyyət üzrə. Maliyyə uçotunda məlumatın təhrifi məhkəmə tərəfindən cəzalandırılır, idarəetmə uçotunda səhvlər müəssisədaxili inzabiti sanksiyalarla məhdudlaşdırılır.

10. Uçotun miqyasları üzrə. Maliyyə uçotu hesabatlarında bütün müəssisənin fəaliyyəti haqda məlumat təqdim olunur, idarəetmə uçotu hesabatlarında isə fəaliyyətin ayrı-ayrı sahələri bölmələr üzrə, məsələn məhsul növləri, şöbələr və s. üzrə aparılır.

Beləliklə, maliyyə uçotu təkcə müəssisənin özü üçün deyil, xarici istifadəçilər-dövlət orqanları, kireditorlar, sərmayəçilər və S. üçün də vacib və mütləqdir. İdarəetmə uçotu müəssisənin özü üçün vacibdir. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, o, aparılmadan idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi çətinləşir, eləcə də, meydana çıxan məsələlər barəsində düzgün olmayan qərarlar qəbul etmək ehtimalı yaranır.

Maliyyə uçotu müəssisənin bütün fəaliyyəti sahələrinə, uçot obyektlərinə və onların yaranma mənbələrinə aiddir. İdarəetmə uçotu, adətən istehsal xərclərinə və məhsul satışına, müəssisənin fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə aiddir [3].

İdarəetmə uçotu düzgün idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi üçün təşkilatın menecerlərinə lazım olan məlumatın toplanması, işlənməsi və təhlili üçün şərait yaradır.

İdarəetmə Hesabları nəticələrini rəqəmlərlə göstərilən məlumatların toplanması, işlənməsi və obyektiv təhlili yolu ilə verir. Beləliklə, “Tərəqqi və problemlərin obyektivləşdirilməsi və

miqdarının müəyyənləşdirilməsindən” asılıdır. Bu baxımdan idarəetmə uçotu bir elm kimi qəbul edilə bilər. Bununla birlikdə, İdarəetmə Mühasibatı, təhlil nəticəsində çıxarılan məlumatların, çıxılmaların və nəticələrin təfsirində sübut edilən insan mühakiməsini, impulslarını və qərəzlərini də ifadə edir.

“Verilənlərin mənasını çıxarmaqda” subyektivlik qaçınılmazdır. Ayırmalar dəqiqliklə elmi ola bilməz. İdarəetmə mühasibatının fərdi qərarı şərh və çıxılmalara əhəmiyyətli dərəcədə təsir edə bilər. Bu baxımdan İdarəetmə Mühasibatı bir Sənət kimi qəbul edilə bilər. Bütün digər sosial elmlər kimi İdarəetmə Mühasibatının qismən bir Elm, qismən də bir Sənət olduğu nəticəsinə gələ bilərik.

İdarəetmə uçotunun məqsədi maliyyə məlumatlarını qeyd etmək, təhlil etmək və rəhbərliyə təqdim etmək, iş əməliyyatlarının sistemativ və effektiv planlaşdırılması və aparılmasında faydalı olacaqdır.

İdarəetmə uçotunun əsas xüsusiyyətləri aşağıdakılardır.

1. Maliyyə məlumatlarının verilməsi :

İdarəetmə uçotunun əsas əhəmiyyəti rəhbərliyə maliyyə məlumatları ilə təmin etməkdir. Məlumat siyasətləri nəzərdən keçirmək və qərar qəbul etmək üçün müxtəlif idarəetmə səviyyələrinə uyğun bir şəkildə verilir.

2. Səbəb və Təsir Analizi:

Maliyyə uçotu yalnız P&L hesabı və Balans hesabatının təqdimatı ilə məhdudlaşır. İdarəetmə uçotu orada olan fakt və rəqəmlərin səbəb və nəticələrini təhlil edir. Zərər varsa, zərərlər araşdırılır. Mənfəət varsa, mənfəətə təsir edən dəyişən də analiz edilir. Bu maddələrin mənfəətə təsiri ilə əlaqədar müvafiq nəticələr çıxarmaq üçün mənfəət məbləği xərclər, satışlar, istifadə olunan kapital və s. ilə müqayisə olunur[4].

3. Xüsusi texnika və anlayışlardan istifadə.

İdarəetmə uçotu, mühasibat məlumatlarının rəhbərliyə daha faydalı olması üçün standart xərcləmə, büdcə nəzarəti, fond axını, pul axını, nisbət təhlili, məsuliyyət uçotu və s. kimi xüsusi metodlardan istifadə edir.

4. Qərar vermə.

İdarəetmə uçotunun əsas məqsədi rəhbərliyə müxtəlif vacib qərarlar qəbul etmək üçün müvafiq məlumat verməkdir. Tarixi məlumatlar gələcək təsirlərin proqnozlaşdırıldığı, alterna-

tivlərin hazırlandığı və ən faydalı fəaliyyət istiqamətlərini seçmək üçün qərarlar qəbul etdiyi bir baza təmin edir.

5. Sabit Konvensiyalar yoxdur.

Maliyyə uçotu maliyyə hesablarının hazırlanmasında müxtəlif müəyyən prinsiplər və qaydalara malikdir. İdarəetmə uçotunun belə sabit qaydaları yoxdur. İdarəetmədə mühasibatlıq tərəfindən tətbiq olunan alətlər və ya üsullar eynidir. Təhlil olunan məlumatların təfsiri istifadə edilən şəxslərdən asılıdır. Bu texnikanın tətbiqindən əldə edilən nəticələr idarəetmə uçotunun zəkasına və təcrübəsinə bağlıdır. Məlumatların təqdimatı məsələnin tətbiqindən asılıdır. Hər bir narahatlığın öz ehtiyaclarına uyğun texnikanın tətbiqi ilə əlaqəsi var[5].

6. Məqsədlərə nail olmaq;

İdarəetmə uçotu müəssisə məqsədlərinin reallaşmasında faydalıdır. Tarixi məlumatlara əsaslanaraq gələcək dəyişikliklər müəyyənləşdirmək üçün düzəlişlərlə hədəflər qoyulur. Həqiqi performans qeyd olunur. Faktiki və əvvəlcədən təyin olunmuş nəticələrin müqayisəsi aparılır. Aktualların əvvəlcədən təyin olunmuş nəticələrdən kənarlaşmaları varsa, düzəldici tədbirlər görülür və proqnozlaşdırılan məqsədlərə nail olunur. Bu standart xərcləmə və büdcə nəzarəti idarəetmə uçotu metodlarının köməyi ilə mümkün olur.

7. Effektivliyin artırılması;

Mühasibat uçotunun məqsədi səmərəliliyi artırmaq üçün məlumat verməkdir. Şöbələrin və bölmələrin səmərəliliyi müəyyən bir dövr üçün hədəflərin müəyyənləşdirilməsi ilə artırıla bilər. Həqiqi performans hədəflərlə müqayisə olunur. Müsbət sapmalar nəzərdən keçirilir. Səbəblərini müəyyənləşdirmək üçün mənfi sapmalar araşdırılır. Səbəblərlə mübarizə yolları və vasitələri təhlil edilir və hədəflərə nail olunur. Hədəflərin müəyyənləşdirilməsi və əldə olunması prosesi ümumi səmərəliliyin tədricən yaxşılaşmasına səbəb olur.

8. Proqnozlaşdırma;

İdarəetmə uçotu gələcəkdə tətbiq edilməsi üçün qərarların qəbul edilməsi ilə əlaqədardır. Bura gələcəyin proqnozlaşdırılması daxildir. Məqsədlərin planlaşdırılmasında və qoyulmasında faydalıdır.

9. Qərarlar deyil, məlumatların veilməsi;

İdarəetmə uçotu qərarlar deyil, maliyyə məlumatları verir. Odur ki, idarəetmə uçotunun idarəetmənin məlumatdan istifadə və effektiv

qərarlar qəbul etmə səmərəliliyindən asılı olduğu deyilir.

Nəticə

Mühasibat uçotunun tərkibində, əsasən də idarəetmə uçotunda rəhbərliyin əsasən müdiriyyətə əsaslanan idarəetmə əsaslı qərarları hazırlamaq və onları təhlil edərək qəbul etmək bacarıqlarına malik menecerin istifadəsi məqsədi ilə toplanan, ölçülüb işlənən və lazımi istiqamətə yönləndirilən bütün hər növ uçot məlumatlarını özündə əhatə etməkdir. Uçot siyasəti istehsaldan iqtisadi və hüquqi tərəfdən mövcud olan normativ aktlara əsaslanıb hazırlanır. Gəlir və xərclərin uçotu da bu sifərəyə aid edilir və onun təkmil formaya salınması, praktiki seqmentinin və

nəzəri əsaslarının üzərində işlərin aparılması nəzərdə tutulur.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Q.G Abbasov. "İdarəetmə uçotunun Təşkili Pirinsipləri". Bakı, "Elm", 2006
2. S.M.Səbzəliyev, V. Quliyev "İdarəetmə uçotu". Bakı, 2014.
3. A.H.Əliyeva. "Mühasibat uçotu". Bakı, "Elm və təhsil", 2016
4. L.İ.Abdullayev. "Maliyyə uçotu". Sumqayıt, 2017
5. Ş.Abdulov. "Kənd təsərrüfatında İdarəetmə uçotu".

Юсиф Биннет оглы АХМЕДОВ, д. ф. э., доцент

Тельназ Салех гызы ХУДИЕВА
 E-mail: telnaznuriyeva796@gmail.com

УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ УЧЕТ И ЕГО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ

Резюме

В статье говорится об управленческом учете. Управленческий учет в современную эпоху находит свое отражение в сельском хозяйстве Азербайджана, а также в некоторых технологических областях. Управленческий учет регулируется руководством. Работающие в нем сотрудники структурного подразделения подлежат управляемому управлению. Внутренние пользователи используют информацию управленческого учета с целью разработки стратегии, планирования работы, принятия решений и оптимизации использования ресурсов. Так, управленческий учет используется для расчета затрат, принятия решений о внутренних процедурах, представления бюджетов и др. прогнозные отчеты помогают.

Ключевые слова. Финансовый учет, бухгалтерский учет, прогнозирование, собственный капитал, анализ, отчетность.

Yusif Binnet oglu AHMADOV, d.p.e., associate professor

Telnaz Saleh gizi KHUDIYEVA
 E-mail: telnaznuriyeva796@gmail.com

MANAGEMENT ACCOUNTING AND ITS IMPROVEMENT

Summary

Management accounting is discussed in the article. At the same time, management accounting is reflected in agriculture in Azerbaijan, as well as in some technological fields. The regulation of management accounting is carried out by the management. The employees of the structural department working there are subordinate to the managed management. Internal users use management accounting information for the purpose of developing strategies, planning work, making decisions and optimizing the use of resources. Thus, management accounting helps in costing, making decisions about internal procedures, budgeting and other forecasting reports.

Keywords: Financial accounting, accounting, forecasting, equity, analysis, report